

Motion till riksdagen 2023/24:2448

av Emma Nohrén m.fl. (MP)

Ekosystembaserad jakt- och viltförvaltning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla jakt- och viltförvaltningen till att bli ekosystembaserad viltförvaltning och att den ekosystembaserade förvaltningen ska genomsyra hela viltpolitiken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Jakt påverkar många

Jakt och viltvård är ett ämne som engagerar många och det är ca 280–290 000 som löser jaktkort varje år i Sverige. Men jakten påverkar så många fler. Det gäller människor som vistas i skog och mark av helt andra orsaker. Det är alltifrån svampplockare, kanotister, strövare, scouter och fotograferande turister till rena turistföretag som tjänar sitt levebröd på att ta ut människor i naturen för att se på djuren och uppleva den svenska naturen. Det finns också företag som tar ut människor på jaktturism.

Alla är inte lika positiva till jakten eller, för den delen, till de stora viltstammar som vi har i vissa delar av landet. Bönder kan få sina grödor nedtrampade av vildsvin eller gäss och skogsägare skador på sina tallplantor.

Det är därför viktigt att jakten och förvaltningen av viltet sker på ett sådant sätt att det skapar acceptans och har förankring i samhället. I dag ser vi att detta inte alltid är fallet. Miljöpartiet anser att det är viktigt att jakten moderniseras och harmoniseras med det övriga samhället. Det ska inte bara vara jägare som får bestämma om viltet. Allt vilt tillhör oss alla fram till dess att det är skjutet. Liksom allt liv här på jorden har det ett egenvärde och ingår i den biologiska mångfalden.

Modernisera förvaltningen

Mycket har hänt sedan jaktlagstiftningen såg dagens ljus någon gång på 30-talet och – nästan – fick sin nuvarande form på 80-talet med vissa ändringar i små delar på vägen. Till detta kommer EU-inträdet, trakthyggesbruket som vi använder i dag i skogsbruket, nya fritidsintressen med mera som gör att situationen ändras. Klimatförändringarna tillsammans med en ökad rörlighet och snabba transporter förändrar också spelplanen med nya utbredningsområden för vilt, snabbare spridning av främmande och invasiva arter, flera sjukdomar och parasiter. Vi har fått bättre forskning och bättre miljöövervakning som har lett till ökad kunskap om våra vilda djur. Det ger nya kort på handen. Flera av våra viltstammar är långt större nu än de var förr. Det är en framgångssaga. Vi ser nygamla arter, som vildsvin, som har kommit tillbaka. Vi ser att man nog bör förvalta vissa vilt på ett annat sätt och vissa arter som inte förvaltas idag kanske ska börja förvaltas.

Det kräver nya förvaltningsmetoder och vi anser att ekosystembaserad viltförvaltning är det bästa sättet, precis som vi har vid t ex fiskeförvaltning. I dag förvaltas traditionellt varje art ofta var för sig, eller i bästa fall med flerartsförvaltning. Men det tar inte hänsyn till helheten.

År 2012 infördes ett nytt förvaltningssystem för älg i Sverige. Systemet innebär en ekobaserad, lokalt förankrad och adaptiv förvaltningsmodell. Den ställer också krav på kostnadseffektiva och kvalitetssäkrade metoder för uppföljning av i detta fall älgpopulation, betestryck och även betesskador. Man började se på hur älgpopulationerna mår och hur de hänger ihop på ett naturligt angränsande och avgränsat område snarare än att bara se till den egna jaktmarken. Det är viltförvaltningsdelegationen som beslutar om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen inom länet och skötsel av älgstammen och i förekommande fall för skötsel av hjort- och vildsvinsstammarna.

Det bör utvecklas ytterligare till viltskötselområden eller i verklig mening viltvårdsområden där man ser till hela ekosystemet. Vi behöver ha en flerartsförvaltning som utgår från hela ekosystemet och även inkluderar rovdjur.

Man måste också se till hur detta hänger ihop med övriga populationer och viltstammar ute i landet så att vi har ett genetiskt utbyte. Även om vi har en lokal förvaltning måste vi också kunna se att den ska kunna hänga ihop med resten av landet eller med andra populationer.

Ekosystembaserad viltförvaltning

Vi ska ha en ekosystembaserad viltförvaltning som tar hänsyn till vilken bärkraft marken har, vilka arter som finns där och hur de integrerar med varandra. Hur predatortrycket ser ut, det totala betestrycket ser ut av de arter som samexisterar, tillgång till foder och betesskador. Vilka andra verksamheter och aktiviteter pågår där och i vilken omfattning? Det ska vara en förvaltning som går i takt med dagens kunskap, skapar acceptans och harmonierar med samhället och tar hänsyn till andra verksamheter.

Egentligen är det inget nytt; vi tror att de flesta jägare ser att man måste hushålla med resurser för att man ska ha något att jaga i framtiden. Med dagens kunskap kan vi nå en hållbar ekosystembaserad förvaltning som både ger vilt att jaga och är i samklang med andra verksamheter.

Emma Nohrén (MP)

Elin Söderberg (MP)

Jacob Risberg (MP)

Katarina Luhr (MP)